

Præcipua divisio horum apostolorum est, ut alii sint *dimissorii*, alii *reverentiales*, alii *refutatorii*.

21. Dimissorii sunt litteræ judicis ad Superiorem, quibus testificatur de appellatione interposita et a se admissa. Dimissorii dicuntur quia judex inferior quasi a se dimittit appellantem, seque inde extraneum habet a negotio judicis, inde peragendo.

22. Reverentiales illi dicuntur in quibus judex declarat causam non fuisse justam ad appellandum, se autem appellationem admisisse ob reverentiam superioris, cujus auctoritas ab appellante invocatur.

23. Apostoli autem refutatorii illi sunt in quibus judex a quo declarat se appellationem non admisisse, simulque pandit causam ob quam arbitratur nullam esse appellationem, et rejiciendam esse petitionem appellantis. Causa hæc debet exprimi. *Cap. 1. h. t. in VI.*

24. Apostoli petendi sunt intra 30 dies ab interposita appellatione, ita ut hoc tempore inutiliter elapso perimatur ipsa appellatio, scilicet uti deserta habeatur. Ita in *cap. 6. h. t. in VI.* Peti autem debent congruo loco et tempore, immo instantè, et instantius, scilicet non sufficit petere obiter et quomodocumque, sed locus et tempus eligi debet, quo judex audire et excipere possit petitionem appellantis. Ita in *Clem. 2. h. t.* Judex vero potest præfinire tempus intra quod appellans recipiat apostolos, quo elapso censetur deserta appellatio. Ita *cit. Clem. 2.*

Quod si judex vel recusaverit dare apostolos, vel de facto intra terminum præfinitum ad tradendos eos non dederit, poterit appellans impune prosequi appellationem.

De Fatalibus appellationum.

25. Fatalia appellationum dicuntur ea tempora intra quæ appellatio proponenda est, et causa appellationis prosequenda, et finienda est, ita ut secus censeatur deserta.

Fatalia alia sunt ad *inchoandam*, alia ad *prosequendam*, alia ad *finiendam* appellationem.

26. Fatalia ad inchoandam appellationem sunt decem dies computandi a tempore intimatæ seu publicatæ sententiæ. *Can. Anteriorem caus. 2. q. 6. et capp. Cum inter 13. et Quod ad consuet. 5. h. t. Can. Anteriorem citat.* ita habet: 'Sancitur omnes appellationes posse intra decem dierum spatium a recitatione sen-

tentiæ numerandorum judicibus ab iis, quorum interest, offerri'. Si vero agatur de gravamine extrajudiciali decendium decurrere incipit ab ejus notitia. Hinc tempus fatale non decurrit ignorantibus. Notitia autem requiritur ut incipiat decendium; nam fatalia conceduntur ad deliberandum utrum expediat nec ne invocare auctoritatem superioris. *Cap. Concertationi 8. h. t. in VI.* Hæc sunt verba Bonifacii VIII. in hoc capite: 'Statuimus ut ab electionibus, postulationibus, et quibuslibet extrajudicialibus actibus (in quibus potest appellatio interponi) quisquis ex eis gravatum se reputans per appellationis beneficium gravamen illatum desideravit revocari, infra decem dies (*postquam sciverit*), si velit, appellet. Ex quo vero inceperit decurrere decendium computatur uti continuum, ita ut in computatione veniant etiam dies feriat. Ita *ex cap. 15. De Sentent. et Re jud.*

27. Secundum fatale est prosequendæ appellationis, idest præsentandæ appellationis coram Superiore, seu coram iudice *ad quem*. Inspecto jure canonico hoc tempus designari debet a iudice a quo, ita ut si inutiliter elapsus sit, appellatio habeatur uti deserta, et judex a quo possit ultro procedere in actibus judicialibus. Ita in *c. 33. et Clem. 4. h. t.* Juxta vero jus civile datur appellanti semestre ad præsentandas litteras judicis a quo; *ex l. 2. et 3. De temporib. appellat.*

28. Tertium genus fatalium est finiendæ appellationis. In *cap. 5. h. t.* conceditur annus integer ad finiendam appellationem; quod si adsit causa rationalis et notoria, conceditur biennium, quod computatur a die interpositæ appellationis. Ita in *Clem. 3. h. t.*

29. Duo autem sunt animadvertenda. 1°) In tribunalibus majoribus ob multitudinem causarum, quæ in illis agitantur non attendi hanc præflectionem temporis, sed rem arbitrio judicis relinqui, qui terminum partibus ad sese defendendum præfigere potest. Ceterum judex non potest prohibere quominus partes collitigantes communi consensu diutius prorogent tempus appellationis. *Clem. 4. h. t.*

30. 2°) Animadvertendum est juxta *cap. 8. h. t.* in aliis tribunalibus annum non decurrere legitime impeditis. Legitimitas impedimenti eo dirigitur, ut culpam appellantis excludat. Quare onus probandi existentiam impedimenti ad ipsum spectat appellantem. Hoc posito juxta *cap. 8. h. t.* impedimentum legitimum ad prorogandum tempus finiendæ appellationis est impotentia sive

physica sive moralis ipsius appellantis. Ex. gr. si careat pecunia necessaria pro expensis itinerum, defensorum, etc. Nec non ex eod. *cap. 8.* impedimentum legitimum potest procedere ex parte adversarii, qui ad declinandum iudicium proponat frivolas exceptiones et petat iteratas dilationes.

Ex supra autem exposito principio sequitur etiam nocere non posse appellanti lapsum anni vel biennii, quoties id proveniat ex facto iudicis non expedientis causam, quo in casu juxta Doctores et civile jus in *Auth. Sed. et cit. Cod. De tempor. appell.* ipso jure fatalia non decurrunt; vel id proveniat ex facto tertii ex. gr. ex negligentia procuratoris quem appellans credidit diligentem, vel etiam ex infortunio inopinato.

31. Quæritur quinam debeat decernere utrum appellatio sit nec ne deserta ob lapsum fatalium.

Si appellans causam introduxerit coram superiore, iudex hic superior videbit et decernet quæstionem ex. gr. utrum interfuerit nec ne impedimentum legitimum ad finiendam appellationem. Quod si vero appellans non introduxerit causam coram iudice superiore, tunc ipse iudex *a quo* ad petitionem victoris causam videbit. Et siquidem appellans vel non compareat, vel nihil alleget ad probandas inducias prosecutionis appellationis, absque alia pronuntiatione iudex sententiam jam latam exequetur juxta sensum *cap. 27. h. t. et Clem. 2. 3. et 6. eod.* Si vero appellans rationem afferat cur appellationem non sit prosecutus, iudex *a quo* quæstionem præmissa discussione definiet. Ita DD.

32. Quæritur utrum fatalia negotio extrajudiciali noceant eodem modo quo iudiciali quæstioni.

Profecto per lapsum fatalium sententia iudicialis transit in rem iudicatam, quæ pro veritate habetur. Hinc per lapsum fatalium quæstio finita est, nec ullum remedium ordinarium juris superest parti gravatæ, et solummodo si minor, vel qui minoribus comparantur, læsi fuerint, habebunt beneficium extraordinarium restitutionis in integrum, sed pro aliis et in genere leges per lapsum fatalium quæstionem habent pro finita.

Verum non idem dicendum de negotio extrajudiciali, in quo ob gravamen illatum appellatur ad superiorem. Scilicet in hujusmodi hypothesi gravaminis extrajudicialis per lapsum terminorum fatalium cessat quidem appellatio, idest recursus per modum appellationis viribus caret, et actus contra quem appellatio proposita

est in possessione et in præsumptivo valore juris perseverat. Sed exinde non prohibetur usus remedii juris communis. Remedium hujusmodi in hoc consistit ut qui sentit se gravatum ob injustum actum extrajudicalem, ex. gr. ob electionem indigni, vel ob collationem beneficii factam spreto jure patroni, aut actualis possessoris beneficii, possit vel iudicium instituere ad juris rigorem, quo actus ille extrajudicialis nullus declaretur, vel excipere contra actum seu decretum superioris, vel petere restitutionem in integrum, si ea a jure concedatur. Glossa in *cap. 8. h. t. in VI°.* quoad exceptionem proponit exemplum sequens: 'Si Episcopus conferat Titio beneficium quod habet Cajus, Cajus vel potest statim ab habita notitia hujus collationis appellare, vel potest expectare donec vocetur ut possessionem restituat, et excipere contra factum collationis. Hæc autem exceptio excludi non potest licet decem dies lapsi jam fuerint a notitia illati gravaminis. Ratio conclusionis est, quia negotium extrajudiciale cum non exhibeat sententiam, non transit in rem iudicatam. Quare licet ob lapsum fatalium appellatio deserta fuerit, qua poterat suspendi virtus seu effectus illius actus, contra quem appellatio proponenda fuisset; tamen valor actus poterit in iudicio impugnari. Glossa in *cap. 8. h. t. in VI°. v. Debitam* hanc aliam affert rationem; idest quando quis plures vias habet ad suum jus tuendum, licet una via præscripta fuerit, non inde sequitur præscriptum fuisse ab adversario etiam in alia via. Hinc si præscripta est appellatio, remanet adhuc via contradictionis et exceptionis. Porro supraexposita theoria fulcitur dispositione *capp. 5. h. t. §. Infra quod. et 8. h. t. in VI°.* In hoc postremo loco expresse dicitur, ei qui appellationem extrajudicalem deseruit, præsto esse alia remedia juris post lapsum decendii, dummodo tempore intermedio gravamini non consenserit.

De effectibus appellationum.

33. Effectus ordinarii et regulares appellationis legitimæ duo sunt, scilicet suspensionis et devolutionis. Dixi *ordinarii* et *regulares*; nam aliquando solummodo devolutivus effectus appellationis locum habet.

Effectus suspensivus in eo consistit, ut per appellationem sententia iudicis vel actus extrajudicialis contra quem proponitur non quidem perimatur, sed in suspenso maneat. Hinc ea, quæ aguntur ad-

versus appellationem servatam in suo effectu suspensivo habentur ceu totidem attentata, quæ revocari possunt, quia censentur posita ab eo, qui vera et actuali jurisdictione caret. Quare servandum est principium, ut appellatione pendente nihil innovetur. *Ita c. 7. h. t. in VI°.*

34. Effectus devolutivus in eo est positus ut iudex superior non solum cognoscere debeat utrum ratio appellandi sit justa nec ne, sed etiam ut totam causam ad se pertrahat prout proposita discussa et definita est in tribunali inferiori, simulque decernat de merito causæ ejusdem.

Sit primo loco de appellationis effectu suspensivo. Proximus et regularis effectus appellationis legitime interpositæ juxta *cap. 10. h. t. in VI°.* est ut suspendat virtutem juridicam sententiæ vel actus a quo appellatio interposita fuit. Hinc nisi expresse casus in jure excipiatur, in genere appellationi effectus suspensivus tribuendus est.

35. Est quæstio inter Doctores utrum appellatio a sententia interlocutoria cogat iudicem persedere in causa principali. Et quidem si talis sit articulus a quo appellatum est, sine quo causa principalis non possit expediri tenendum est juxta *cap. 10. h. t. iudicem a quo* supersedere debere in causa principali, quoadusque appellationis negotium fuerit expletum. Communior vero et probabilior etiam opinio est, iudicem *a quo* etiam supersedere debere in causa principali, quando articulus appellationis influat quidem in causam principalem, sed talis non sit, ut absque eo meritum causæ non possit expediri. Hæc conclusio fulcitur *arg. cap. 7. et 10. h. t. in VI. Consonant Abb. et Gl. in id. c. 10. h. t.*

36. Verum non pauci casus excepti esse deprehenduntur. Primus casus exhibetur in *cap. 3. h. t.* in quo traditur superiorem regularem posse exsequi correctionem et punitionem religiosi sui, juxta regulam ordinis, quamvis subditus religiosus appellaverit a mandatis superioris.

37. Secundus casus exceptus exhibetur a Tridentino in *sess. 24. De Ref. c. 10.* cui consonat *cap. 4. sess. 14. et cap. 1. sess. 22. De Ref.* Casus est de appellatione a decretis visitationis episcopalis, et correctionis morum. Quamvis in *c. 12. De Off. Ordinarii.* dicatur interclusum esse effugium appellationis in corrigendis abusibus juxta canonicas sanctiones, tamen in *cap. 26. h. t.* traditur, in casu, quo aliquis contra disciplinam ecclesiasticam appellavit, episcopum præfigere debere tempus ad prosequendam

appellationem, quo elapso posse Episcopum libera uti auctoritate sua. Hinc appellatio non prohibetur absolute. Sed Conc. Trid. in citatis locis mutationem induxit, et hæc, quæ sequuntur statuit, scilicet: 'Episcopi in omnibus iis quæ ad visitationem et morum correctionem subditorum suorum spectant, jus et potestatem habent etiam tamquam Sedis Apostolicæ delegati, ea ordinandi, moderandi, puniendi et exequendi juxta canonum sanctiones, quæ illis ex prudentia sua, pro subditorum emendatione ac diœcesis utilitate necessaria videntur'. Insuper ubi de visitatione ac morum correctione agitur, statuit Trident. 'Nulla appellatio seu querela etiam ad Sedem Apostolicam interposita, eorum executionem, quæ decreta, mandata, aut judicata fuerint, quoquomodo impediatur aut suspendatur'. Videlicet appellatio a decretis episcopalibus sacræ visitationis aut correctionis morum non servatur in suspensivo. Episcopus enim ad regimen Ecclesiæ suæ debet ea libertate juris muniri, ut efficax simul et promptum remedium exordientibus malis applicare possit, ne in exercitio vigilantia suæ retardetur ex malitia vafrorum hominum, qui iudicem superioris gradus primo intuitu decipere, ejusque auctoritatem invocare saltem ad differendam inflictam sibi pœnam callide studeant.

38. Tertius casus sequitur ex secundo et respicit censuras ecclesiasticas absolute illatas, sive sermo sit de excommunicatione, sive de suspensione, sive de interdicto cujuscumque generis. Cum enim censura sint pœnæ medicinales ad corrigendos fideles institutæ, si ab istis censuris jam inflictis appellatio proponatur, ea non servatur in suspensivo. Hinc ex. gr. excommunicatus poterit denunciari et proventibus ecclesiasticis privari licet appellaverit. Faciunt ad rem *cap. 53. h. t. et 20. de Sent. Excom.*

Dixi 'jam inflictis' nam si solum facta fuerit comminatio censuræ, appellatio interposita etiam in suspensivo servanda est, *cap. 40. h. t.*, nisi tamen lata fuerit sub conditione, quæ inde verificetur. Nam essemus in casu censuræ de facto inflictæ, quæ ligaret personam. *Cap. 21. De Sent. Excom.*

39. Huc facit Constitutio Benedicti XIV. 'Ad militantis' diei 30. Martii 1742. in qua plures describuntur et declarantur casus, in quibus appellatio in suspensivo prohibetur. Præcipui sunt a) Appellatio ab applicatione decretorum, quorum executio a Tridentino commissa est Ordinariis locorum etiam uti Sedis Apostolicæ delegatis, cum clausula 'appellatione vel inhibitione quacum-

que remota? Immo prohibetur appellatio in suspensivo ab executione quorumcumque decretorum aliorum Conc. Trident. ordinariis locorum demandata ab eodem Concilio et a Const. Pii IV. *Benedictus Deus*. Concilii confirmatoria. Scilicet quando Episcopus exequitur aliquod decretum Concilii Tridentini, appellatio ab ista executione non servatur in suspensivo.

b) Non sustinetur in suspensivo appellatio a decretis Ordinariorum, etiam extra visitationem, circa cultum divinum, et precipue circa Missæ celebrationem.

c) Non datur appellatio in suspensivo a decretis ordinariorum circa curam animarum et Sacramentorum administrationem et alia parochialia munera, etiam quoad exemptos tam sæculares quam regulares.

d) A deputatione vicariorum etiam perpetuorum cum adsignatione congruæ, a deputatione vicariorum ecclesiarum parochialium ob imperitiam vel suspensionem aut dejectionem parochi titularis, necnon a deputatione œconomi curati tempore parochialis ecclesiæ vacantis.

e) Non servatur in suspensivo appellatio a censuris, vel a sequestratione fructuum contra curam animarum habentes non residentes in loco beneficii proprii.

f) A divisione Parochiarum earumque erectione in titulum juxta *cap. 13. sess. 24. De Ref. in Trid.*; ubi parochiæ non habent determinatos fines et parochi sacramenta promiscue fidelibus petentibus ministrant.

g) Non servatur in suspensivo appellatio a decretis Episcopi, quibus etiam uti Sedis Apostolicæ delegatus cogit rectores ecclesiarum parochialium ob populi numerositatem tot sibi sacerdotes adjungere, quot sufficiant ad sacramentorum administrationem; nec pariter a decretis quibus Episcopus ob grave incommodum populi ad sacramenta percipienda ipsis etiam invitatis rectoribus novas parochias instituit, et novis parochis congruam portionem fructuum adsignat.

h) A decretis quibus Episcopus, vocatis iis quorum interest, ex ecclesiis collapsis, quæ reparari nequeunt ob inopiam, transfert ad matrices aut ad alias ecclesias beneficia simplicia etiam juris patronatus cum omnibus emolumentis et oneribus; necnon a decretis quibus Episcopus adstringit patronos, rectores, beneficiatos aut parochianos ad restorationem ecclesiarum parochialium, servata tamen forma Trident. C. 7. sess. 21. *De Ref.*

i) A denegata promotione ad sacros ordines et a suspensione susceptorum ob crimen occultum, sive ex informata conscientia.

k) A censuris aut aliis provisionibus contra concubinarios, et præsertim clericos etiam retinentes domi aut extra mulieres suspectas juxta præscriptum S. Conc. *Trid. sess. 24. De Reformat. Matrimon. cap. 8. et sess. 25. de Ref. c. 14.*

l) Non servatur effectus appellationis in suspensivo a decretis ordinarii circa conversionem tertiæ partis fructuum dignitatum, canonicatum etc. in distributiones quotidianas, earumque divisionem inter præsentem in Ecclesiis cathedralibus et collegiatis in quibus nullæ sunt hujusmodi quotidianæ distributiones, vel sunt ita tenues ut verosimiliter negligantur juxta *Trid. Concil. c. 3. sess. 21. et c. 3. sess. 22. De Ref.*

m) Ab executione piarum dispositionum, tam in ultima voluntate quam inter vivos. *Trid. c. 8. sess. 22.*

n) A decretis Episcopi cogentibus clericos tum sæculares tum regulares etiam monachos et exemptos ad processiones publicas, servata tamen forma Const. S. Pii V. *Etsi mendicantium*, et circa præcedentiam in eisdem inter dictos clericos; necnon a decretis ejusdem super observantia censurarum etiam episcopalium et festorum Diœcesis.

o) Effectum suspensivum non parit appellatio a præfixione termini pro punitione regularis Episcopo non subjecti, degentis intra claustra monasterii, sed extra claustra notorie delinquentis facienda a superiore regulari, et pro notitia punitionis hujusmodi jam inflictæ Episcopo danda.

Tandem aliquibus aliis casibus omissis, qui data occasione in eadem cit. Constitutione 'Ad militantis' possunt perlegi, non servatur in suspensivo appellatio a decretis episcopalibus circa clausuram monialium, ac punitionem delinquentium in eandem, et personas intra eandem degentes.

Item a decretis episcopalibus circa examen pro approbatione vel reprobatione confessoriorum earumdem tam ordinariorum quam extraordinariorum, et tam sæcularium quam regularium quomolibet exemptorum, etiam pro monialibus subjectis ipsis regularibus, nec non contra earumdem ministros in temporalibus et alios quoscumque officiales earum; quoad vero exemptos et regulares, servata forma Const. Greg. XV. 'Inscrutabili'.

40. Quæstio non inutilis proponitur: utrum quando episcopus ad crimen puniendum, vel in causa visitationis procedit servata

tela judiciaria, appellatio ab ejus sententia definitiva servanda sit etiam in suspensivo?

Diximus 1°) 'servata tela judiciaria' seu servata forma judicii, non autem quando procedit ex informata conscientia, et correctionem morum exercet modo disciplinari, per decretum, mandatum, vel provisionem. Diximus 2°) A 'sententia definitiva'; quia juxta *cap. 1. Sess. 13. De Ref.* in causis visitationis et correctionis morum appellari solummodo potest a sententia definitiva, non autem ab interlocutoria, nisi habeat vim definitivæ sententiæ, aut damnum contineat quod reparari nequeat a sententia definitiva.

Hiscæ positis, in hypothesi, qua episcopus in correctione criminum, quæ juridice patent et in foro probari possunt, judicialiter procedit, cognoscit et judicat, dicimus appellationem a sententia definitiva servandam esse non solum in effectu devolutivo, sed etiam in suspensivo. Conclusio hujusmodi fulcitur resolutione S. Congregationis Concilii authenticam proferentis interpretationem dispositionis Tridentinæ, quam resolutionem a summo Pontifice fuisse approbatam refert Fagnanus, *comm. in c. 3. h. t. n. 15.* Cfr. idem auctor in *cap. 13. De Off. et pot. Jud. Ord.* Idem firmatur in declaratione S. Congregationis præpositæ causis Episcoporum edita die 16. Oct. 1600. approbata a Clemente VIII. In hac declaratione mentio est de hypothesi qua visitator, citata parte et adhibita cognitione causæ, judicialiter procedit, et traditur appellationem servandam esse etiam in suspensivo. Cfr. *Reiff. h. t. §. 9. circa fin.* Ratio est, quia Tridentinum Concilium in forma judiciorum quoad appellationem, solummodo jus antèrius immutavit circa appellationem ab interlocutoria sententia, quam reprobavit in c. 1. sess. 13. De Ref. Hinc in reliquis, etiam quoad effectum devolutivum et suspensivum, pristinum jus servandum est.

Ceterum in forma judiciali non verificatur ratio ob quam in correctione disciplinari interdicitur appellatio in suspensivo. Nam in correctione ceu notat *Gl. fin. in cap. 3. h. t. et Hostiensis n. 8°.* idcirco non potest appellari in suspensivo, quia correctio fit ad poenitentiam, in qua externa judicialis forma servari nequit, sed proceditur juxta rei veritatem in conscientia sufficienter cognitam. E contra quando circa criminosa actionem judicium instituit episcopus, debet ipse sequi normas juris communis et admittere omnes effectus et vices quibus publicum judicium natura sua sub-

jicitur, inter quos effectus et vices etiam recensetur regularis suspensio executionis in appellatione a sententia definitiva.

41. De effectu devolutivo appellationis. Effectus devolutivus in eo consistit ut judex superioris instantiæ non solum de justitia, seu de legitimitate appellationis cognoscere debeat, sed ferre debeat judicium etiam in merito causæ, confirmando vel rejiciendo, vel saltem corrigendo et moderando sententiam judicis inferioris.

42. Ut judex appellationis tute in causa procedat, eidem transmittenda sunt acta judicii prioris instantiæ. De istis actis mentio est in *cap. 11. de Probat.*; ubi ea quæ veniunt nomine actorum describuntur: videlicet citationes, dilationes, recusationes, exceptiones, petitiones, responsiones, et interrogationes, confessiones, depositiones testium, instrumentorum productiones, interlocutiones, appellationes, renunciationes, conclusiones, et cetera quæ occurrunt. Exemplar actorum debet fieri a notario seu cancellario tribunalis, ex mandato judicis ad petitionem partis colligantis. Debet autem fieri expensis partis ejusdem, quæ appellavit. De hac re agit Tridentinum in *cap. 20. Sess. 24. De Ref.* in quo statuit, hoc exemplar faciendum esse a notario quam primum, saltem intra mensem.

43. Judex appellationis, cognita legitimitate appellationis, causam in merito videbit, et non solum sententiam proferet, sed poterit ipse eam executioni mandare, quin eam remittat judici inferiori. Si appellatio facta fuerit a sententia definitiva, judex appellationis cognoscet et decernet non solum meritum causæ principalis, sed etiam ejus accessoria et consequentias. Ita docent Pirhing *h. t. n. 238.* Reiffenstuel. *h. t. n. 233* et alii juxta sensum *cap. 55. h. t.*

44. Quod si appellatio facta fuerit ab interlocutoria sententia, primum videbit judex utrum admittenda sit appellatio vel non. Si appellatio non sustineatur, judex appellationis remittet totam causam cognoscendam judici inferiori, simul condemnans appellantem ad refundendas adversario suo expensas judicii, *cap. 53. h. t.* Quod si vero constiterit de legitima appellatione seu de motivo rationali pro admittenda appellatione, hoc in casu judex superior decernet de causa incidentalibus, seu de gravamine a quo appellatum est.

45. Si quærat autem utrum judex superior occasione causæ incidentalibus pertrahat ad se etiam cognitionem causæ principalis, Pirhing *h. t. nn. 124. circa finem et 237* docet juxta textum *cap. 59. h. t.* et glossam *ib. v. Alioquin et Abbatem ib. n. 8.* ad